

Pärnu MoNo ohutusjuhend

Viimati uuendatud: 15.02.2021	Koostanud: Pärnu MoNo koordinaator ja mobiilne noorsootöötaja Triin Mäger Täiendanud: Pärnu MoNo mobiilsed noorsootöötajad Jaana Kokk, Laura Kiviselg
----------------------------------	--

Ohutusjuhend mobiilse noorsootöö teostajatele

Eesmärk: juhtida mobiilse noorsootöö teostajate (noorsootöötaja, praktikant, vabatahtlik) tähelepanu ohtudele ja ettevaatus-abinõudele, mida järgida tööülesannete täitmisel.

Peamised ohud tööülesannete täitmisel ja nende võimalikud lahendused.

Ohud	Lahendused
Võõras keskkond – nurgatagused, linnaruum.	Hoidu kohtadest ja hoonetest, mis on ohtlikud või sisenemiseks keelatud (nt lagunevad, maha jäetud, pimedad). Kuula oma sisetunnet.
Võõrad kirjutamata reeglid – mingi piirkonna elanikele või kambale omased välja kujunenud kirjutamata (käitumis)reeglid (hierarhia), mida ei pruugi teada.	Enne kontakti võtmist jälgi konkreetse piirkonna elanike või kamba kehakeelt, väljendusviisi. Kamba puhul püüa esmalt vaadelda, kes tundub olevat liider, kuidas grupis käitutakse, mida tehakse, millest ja kuidas räägitakse (väärtused).
Võõrad inimesed – kontakti loomine noortega, kellega varasem kokkupuude puudub. Tänavatel aega veetvad (joores) täisealised inimesed.	Teadvusta endale, et võõraste noortega kontakti võtmisel on ärevuse ja ebamugavuse tundmine normaalne. Vaatle ja hinda olukorda, järgi mobiilse noorsootöö põhimõtteid (külaliseks olemine territooriumil, noorte aktsepteerimine jm). Korda rikkuvate inimeste puhul võid helistada 112.
Agressiivsed ja/või joores noored – kokkupuude noortega, kes võivad olla agressiivsed ja/või joores.	Vaatle ja hinda olukorda ning otsusta, kas on vajalik kontakti luua või olukorrast eemalduda. Hoidu turvalisse kaugusse agressiivselt käituvatest ja joores inimestest. Nendega vestlusse laskudes säilita rahu ja viisakus. Keskendu positiivsele. Peegelda. Vajadusel teavitab üks teostajatest 112.

Ohud virtuaalkeskonnas.	Virtuaalkeskonna ohtude või kahtlase sisuga postituste osas pea vajadusel nõu veebikonstaabliga.
Isikuandmete kaitse seaduse väärilt kasutamine.	Tutvu Isikuandmete kaitse seadusega (IKS). Teavita noori, kui hakkad tegema fotosid või videoklippe, kuhu nad võivad peale jääda. Anna neile võimalus soovi korral enda jäädvustamist vältida või osaliselt varjata (nt panevad kapuutsi pähe, käe näo ette vms). Vajadusel küsi lapsevanemalt luba noorte jäädvustamiseks, seda kindlasti siis, kui laps on noorem kui 13-aastane. Teavitamiskohustus ei kehti avalike ürituste puhul, mille avalikustamise eesmärgil jäädvustamist võib mõistlikult eeldada (IKS § 11). Kui laps on noorem kui 13-aastane, on isikuandmete töötlemine lubatud üksnes sellisel juhul ja sellises ulatuses, milleks on nõusoleku andnud lapse seaduslik esindaja (IKS § 8 lg 2).
Ilmastik – muutlik ilmastik väljas töötades.	Jälgi ilmatedet ja riietu (sh jalanõud) vastavalt ilmastikule. Kanna kihelist riietust.
Loomad – lemmik- ja metsloomad.	Loomade läheduses ära jookse ega tee äkilisi liigutusi, vajadusel hoia eemale.
Liiklusest tulenevad ohud.	Pimedal ajal kannu helkurit. Järgi liikluseeskirju (nii jala, autoga, rattaga kui ka ühistranspordiga liigeldes).
Üksi töötamine.	MoNo tänavatööd tehakse paaris. Enne tänavatööle minekut räägi paarilisega läbi tänase tegevuse eesmärk ja plaan. Olukorras, kus ei ole võtta paarilist noorsootöötaja näol, võib tänavatööle minna ka vabatahtliku või praktikandiga, kellele on tutvustatud MoNo põhimõtteid ja käesolevat ohutusjuhendit. SPIN programmi grupitegevuses võib osaleda üksi juhul, kui seal on vähemalt üks treener. Töö internetis võib toimuda üksi (nt Instagrami live, vestlused ja kõnelused noortega jms).
Läbipõlemine.	Läbipõlemise ennetamiseks: tegele aja planeerimisega, “ventileeri” regulaarselt, kasuta enesearengupäeva, küsi abi, jaota tööülesandeid, tee meeskonnaga

	ühistegevusi, reflekteeri koos paarilisega pärast tänavatööd, murede korral pöördu otsese juhi (Pärnu MoNo koordinaator) poole, hoolitse oma vajaduste rahuldamise eest.
--	--

1. Üldnõuded

1.1 Tööülesannet tohib täitma asuda siis, kui selleks on teada ohutud töövõtted. Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada õnnetuse.

1.2 Tänavatööd tohib teostada inimene, kellele on tutvustatud käesolevat ohutusjuhendit.

1.3 Teostaja:

1.3.1. peab tundma ohutuid töövõtteid ja käesolevat ohutusjuhendit;

1.3.2. kannab töötingimustele vastavat tööriietust (ameti logoga);

1.3.3. teeb ainult seda tööd, mis on talle ülesandeks antud ja mille ohutuid töövõtteid ta tunneb. Kahtluse korral tuleb pöörduda otsese juhi poole selgituse saamiseks;

1.3.4. järgib kehtivat Lastekaitseseadust ning sellest tulenevaid teavitamise kohustusi. Konfidentsiaalsusnõue.

1.4 Märkates ohutuseeskirjade rikkumist teiste teostajate poolt või ohtu lähedal olijaile, peab teostaja viivitamatult võtma tarvitusele abinõud ohutuse kindlustamiseks ning teavitama juhtunust otsest juhti.

1.5 Õnnetusjuhtumi korral tuleb töö katkestada, võimalusel anda meditsiinilist abi või teavitada 112 ning teatada juhtumist juhtkonda (Pärnu MoNo koordinaator, MTÜ Pärnu Noorte Vabaajakeskuse juhataja).

1.6 Lisaks käesolevate ettekirjutuste järgmisele teadvusta endale, et tänavatöö on suures osas tunnetuslik ning vahel erand kinnitab reeglit.

2. Enne töö alustamist

2.1 Veendu, et oled terve. Tööülesannete täitmine haigena või haigustunnuste ilmnemisel on keelatud. Välti vastu tahtmist töötamist, sh ka siis, kui tunned, et nt meeleolu ei lase keskenduda töötamisele (probleemid seotult vaimse tervisega). Konsulteeri arstiga, vajadusel otsese juhiga.

2.2 Väli tingimustes tööülesannet täitma asudes jälgi eelnevalt ilmteadet ning riietu (sh jalanõud) sellele vastavalt.

2.3 Enne tänavatööle minekut räägi paarilisega läbi tänase tegevuse eesmärk ja plaan.

2.4 Kontrolli tööks vajaliku inventari olemasolu ning selle korrasolekut.

2.5 Väli tingimustes tutvu ümbruskonnaga (liikumisteed, hoonete sisse-ja väljapääsud, looduslikud objektid jm) ning veendu, et töötamine neis tingimustes on ohutu.

3. Töö ajal

3.1 Jälgi, et sinu tegevus ei sea ohtu Sind ennast ega teisi.

3.2 Tänavatöös, sh silmast silma kontaktide loomisel noortega, on keelatud üksi töötamine.

3.3 Enne kontakti loomist noortega hinda olukorda ning noorte seisundit - analüüsi paarilisega, kas tasub ligi astuda või piisab vaatlemisest. Vajadusel teavita 112 (nt agressiivsed või joobes noorukid).

3.4 Kui noortega suheldes lisanduvad vestlusesse kõrvalised (täisealised) isikud, tutvusta ennast ja uuri, kas isikud tunnevad noori. Vajadusel palu neil lahkuda. Jää rahulikuks ja viisakaks.

3.5 Väldi:

3.5.1. olukorra tekitamist, kus noor võib Sind valesti mõista, võimuvõitlust ja provotseerimist: ärritavad kommentaarid, kahemõttelised või halvustavad naljad, flirtimine, tingimuste seadmine, samaga vastamine/samastumine; tänitamist, targutamist, noomimist, karistamist, nõudmist, ähvardamist;

3.5.2. probleemide ja sekkumist vajavate olukordade ignoreerimist;

3.5.3. illegaalsete tegevuste heakskiitmist (tunnustuse saamiseks);

3.5.4. laenude andmist;

3.5.5. noorte ja noorsootöötajate kohta info jagamist ilma nende nõusolekute (v.a juhtudel, kus see on kohustus).

3.6 Suhtluses säilita rahu ka siis, kui vastaspool ärritub. Püüa teda rahustada (kasuta nt peegeldamist) ja olukord positiivselt lahendada.

3.7 Uude ümbruskonda minemisel tutvu ja kaardista esmalt piirkonna infrastruktuur¹, noorte kogunemiskohad ning ohtlikud kohad.

3.8 Liikudes tänavatel ole tähelepanelik (kohalolu!), nähtav ja järgi liiklusseadust (nii jala, rattaga, ühistranspordi kui ka autoga liigeldes).

3.9 Töötades nii sise- kui välisruumis kasuta mitmekihilist riietust. Külmal ajal viibi vahepeal siseruumis ning joo sooja jooki. Soojal ajal viibi vahepeal jahedas ning tarbi vedelikku.

3.10 Töö tegemiseks vajalikke nutiseadmeid kasuta seistes, mitte liikudes. Vähemalt üks teostaja teeb vahepeal loendamise märkmeid (otsekontakti arv).

3.11 Ohuolukorra tekkimisel jäta tööülesande täitmine pooleli, lahku ohtlikust kohast ja teavita olukorrast otsest juhti, vajadusel 112.

3.12 Olukorras, kus on vaja osutada esmaabi, tohib seda teha vaid isik, kes on saanud vastava väljaõppe. Teine teostaja teavitab viivitamatult 112.

¹ Eesti keele seletav sõnaraamat: Infrastruktuur = piirkonna majanduslikuks arenguks ja ühiskonna heaoluks vajalik süsteem. Tehniline infrastruktuur hõlmab teid, energiavarustust, ladusid, sidet. Sotsiaalne infrastruktuur, näiteks elamud, kauplused, koolid, haiglad.

3.13 COVID-19 piirangutest lähtuvalt kasuta isikukaitsevahendeid (mask, kindad, desinfitseerimisvahend). Siseruumis 2+2 reegel. Teostajad võivad olla teineteise lähedal. Katsu hoida distantsi noortega. Vajadusel selgita neile viisakalt eriolukorra reegleid.

4. Pärast tööd

4.1 Kirjuta koos teise teostajaga esimesel võimalusel refleksioon logiraamatusse.

4.2 Analüüsi keerukamaid juhtumeid koos teiste teostajatega, vajadusel ka otsese juhiga, et hoida ära emotsionaalsete pingete tekkimist.

4.3 Välise toetuse vajadusest (nt supervisioon, coaching) teavita otsest juhti.

4.4 Juhul kui kohtad noori, kellega oled saavutanud kontakti, töövälisel ajal, anna neile viisakalt teada, et Sa ei ole hetkel tööl ja suhtled nendega (pikemalt) siis, kui täidad tööülesandeid.

4.5 Noori endale koju kutsuda ei tohi.